

DAR 20 PAPILDOMŲ IDOMYBIŲ,

KURIŲ GREIČIAUSIAI NEŽINOJOTE APIE KALBŲ PASAULĮ

Sardinijos saloje vartojama **SARDINŲ** kalba yra seniausia tebevartojama romanų kalba, kuri laikoma panašiausia į jau mirusią lotynų kalbą.

Ar kada nors girdėjote apie **KARELŲ KALBĄ**? Tai – Baltijos finų pogrupio kalba vartojama Šiaurės Vakarų Rusijoje ir kai kuriose Suomijos dalyse. Karelų kalba – tai tik vienas iš unikalaus kalbinio paveldo pavyzdžių Europoje.

OFICIALI JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ KALBA YRA..?

Dauguma žmonių mano, kad tai anglų kalba, tačiau iš tiesų JAV neturi jokios oficialios valstybinės kalbos!

UODEGUOTASIS BRANDUOLYS – tai smegenų sritis, esanti smegenų viduryje. Ji padeda dvikalbiams persijungti iš vienos kalbos į kitą ir taip jas atskirti. Patyrę dvikalbiai šią smegenų dalį naudoja taip dažnai, kad net pasikeičia jos dydis.

DIDŽIAUSIĄ KALBŲ ĮVAIROVĘ TURINČIOS ŠALYS

Papua Naujoji Gvinėja		(840)
Indonezija		(711)
Nigerija		(517)
Indija		(456)
JAV		(328 kalbų)

Viena taisyklė, kurią **ANGLIŠKAI KALBANTYS ŽMONĖS** taiko net nesusimąstydami, yra būdvardžių griežta seka sakinyje. Tai – nuomonė, dydis, amžius, forma, spalva, kilmė, medžiaga, paskirtis. Pavyzdžiui, „mano graikiškos storos didelės vestuvės“ skamba šiek tiek keistai, bet „mano didelės storos graikiškos vestuvės“ skamba taisyklingai.

ITALIŠKAI žodis „latte“, kurį anglakalbiai vartoja kavai su pienu įvardyti, reiškia „pienas“. Pravartu atsiminti, kai kitą kartą viešėsite Italijoje ir norėsite užsisakyti kavos!

XD

Ištiktukas „cha cha cha“ įvairiose kalbose turi skirtingus atitikmenis juokui nusakyti tekste. Gal esate matę ispaniškąjį „jajaja“, bet tikriausiai nepastebėjote tailandietiškojo „555“ („5“ yra tariamas „ha“ tailandiečių kalboje), japoniškojo „www“ („w“ atsirado iš „wara“ (笑) – juoktis) arba portugališkojo „kkkk“.

KREOLINĖS KALBOS

yra naujos kalbos, gimstančios, kai žmonės iš kitų šalių kalba ir kuria naujus žodžius, kad geriau suprastų vieni kitus. Pavyzdžiui, Haičio kreolinė kalba išsirutuliojo iš prancūzų ir Vakarų Afrikos kalbų bei gimtosios taino kalbos.

Ar žinojote, kad **AIRIŲ, ŠKOTIJOS GEILŲ IR MENIEČIŲ KALBOSE** vienu žodžiu negalima pasakyti nei „taip“, nei „ne“? Norint teigiamai ar neigiamai atsakyti į klausimą, vartojamas veiksmazodis. Taigi, norint atsakyti į klausimą „Ar jie išėjo namo?“, reikėtų sakyti „(Jie) išėjo namo“ arba „(Jie) neišėjo namo“.

„SENOJI“ VOKIEČIŲ KALBA

Apie 1700 m. vokiečiai emigravo į JAV, kur gyveno uždaroje religinėse bendruomenėse. Štai kodėl Pensilvanijoje vis dar galima išgirsti vartojamus vokiškus 18-ojo amžiaus žodžius.

Ɑ Ɽ ⱥ

GLAGOLICOS ABĖCĖLĖ, kuri šiandien geriau žinoma kaip KIRILICA, išrado du broliai graikai šv. Kirilas ir šv. Metodijus Bizantijoje. Jie buvo misionieriai ir dirbo su slavais Rytų Europoje.

Pokalbiai su **ALBANAIS, GRAIKAIS, TURKAIS IR BULGARAI**s gali būti ištis painūs! Ar žinojote, kad jų galvos papurtymas į šalis gali reikšti „taip“, o linktelėjimas – „ne“?

SPRAGSĖJIMO GARSAI

Tik kelios kalbos, kurių dauguma yra Pietų Afrikoje, vartoja spragsėjimo garsus. Išskiriami penkių skirtingų tonų spragsėjimo garsai. Pastarieji priklauso nuo to, kurioje burnos dalyje jie yra artikuliuojami.

ISLANDŲ kalboje vengiama vartoti svetimžodžius, bet mieliau kuriami naujažodžiai iš senovės vikingų žodžių. Štai žodis tölva „kompiuteris“ yra sudarytas iš senų žodžių tala „skaičius“ ir völva „pranašas“.

ŠELTA ARBA GAMONŲ KALBA

yra kalba, kuria kalba airių keliautojai, dar žinomi kaip „Rilantu Mincéirí“. Tai šifruotosios kalbos pavyzdys, kuri buvo sukurta bendrauti ne tik tarpusavyje, bet ir siekiant apsaugoti savo privačius interesus bendruomenėse.

GRAMATINĖ GIMINĖ

Kai kurios kalbos, pavyzdžiui, turkų ar švedų, gramatinės giminės neskiria. Yra kalbų, turinčių dvi ar tris gimines, pavyzdžiui, vokiečių ir graikų. Keturias ar daugiau giminių turinčios kalbos yra gana retos, pavyzdžiui, zandžių kalba turi vyriškąją, moteriškąją, gyvų augalų (animate) ir bevardę (inanimate) giminę.

GRENLANDIŠKAI

vienas žodis gali turėti plačią reikšmę, pavyzdžiui, žodis *nalaasaaru-suummerujussuaraluarpunga* reiškia „staiga norėjau prigulti ir pailsėti, bet...“

5%

Tik 5 procentai **PORTUGALIŠKAI** kalbančių žmonių gyvena Portugalijoje. Taip yra dėl to, kad portugalų kalba yra oficiali kalba gausiai apgyvendintoje Brazilijoje ir Mozambike.

Daugelis **SUOMIŲ** žodžių turi labai tiesioginę reikšmę. *Šaldytuvas* (suom. *jääkaappi*) yra „ledo lentyna“, *kompiuteris* (suom. *tietokone*) – „žinių mašina“, o *bėgimo takelis* (suom. *juoksumatto*) tiesiog reiškia „bėgimo kilimas“.

Europos kalbų diena
rugsejo 26 d.